

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка
Навчально-науковий інститут фізичної культури
Управління молоді та спорту Сумської обласної державної адміністрації
Сумське обласне відділення Національного олімпійського комітету України
Відділ у справах сім'ї, молоді та спорту Сумської міської ради

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ

Матеріали XVI Міжнародної
науково-практичної конференції
молодих учених
(21–22 квітня 2016 року, м. Суми)

У двох томах

Том II

Суми
2016

УДК 796.011.1/3+613.71(477)

ББК 75.1(4Укр)я43

С 91

Друкується згідно з рішенням вченої ради Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Протокол № 9 від 28 березня 2016 р.

Рецензенти:

Сбруева А. А. – доктор педагогічних наук, професор;

Круцевич Т. Ю. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор

Редакційна колегія:

Лянной Ю. О. – кандидат педагогічних наук, професор, ректор СумДПУ імені А. С. Макаренка;

Лянной М. О. – кандидат педагогічних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту фізичної культури СумДПУ імені А. С. Макаренка;

Томенко О. А. – доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор;

Копитіна Я. М. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, старший викладач (науковий редактор);

Кобсяк В. А. – доктор філософських наук, професор;

Лоза Т. О. – кандидат педагогічних наук, професор;

Калиниченко І. О. – доктор медичних наук, професор;

Кравченко А. І. – кандидат педагогічних наук, професор;

Гончаренко В. І. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, професор;

Міхеєнко О. І. – доктор педагогічних наук, доцент;

Гвоздецька С. В. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент; секретар наукового видання

Сучасні проблеми фізичного виховання і спорту різних груп населення :
С 91 матеріали XVI Міжнародної наук.-практ. конф. молодих учених : у 2 т. / відповід. ред. Я. М. Копитіна ; наук. ред. О. А. Томенко. – Суми : СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2016. – Т. II. – 317 с.

Збірник складають наукові статті студентів, аспірантів, магістрантів та їх наукових керівників з актуальних проблем теорії, методики й організації спортивної діяльності, оздоровчої, адаптивної та лікувальної фізичної культури, валеології, фізичної реабілітації та рекреації, корекційної освіти та туризму, у яких розглядаються психолого педагогічні, професійні аспекти фізичного виховання і спорту, здоров'я людини, туризму та корекційної освіти дітей, підлітків і молоді.

Матеріали конференції будуть корисними для вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів, організаторів фізичного виховання та спорту, спортсменів, студентів, усіх, хто цікавиться сучасними проблемами розвитку фізичного виховання, спортивного тренування, фізичної реабілітації, туризму, корекційної освіти.

Журнал індексується в Google Scholar.

УДК 796.011.1/3+613.71(477)

ББК 75.1(4Укр)я43

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 3. МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Лянной Ю.О., Лянной М. О., Копитіна Я. М. Підсумки науково-дослідної роботи професорсько-викладацького складу кафедр Навчально-наукового інституту фізичної культури СумДПУ імені А. С. Макаренка за 2015 рік.....	7
Антохин А. С. Аспекты состояния здоровья учащихся.....	20
Баев К. А. Антропометрическая оценка гармоничности развития пловцов 10–11 лет в условиях ХМАО-Югры.....	22
Баус М. С. Проблема обеспечения здорового образа жизни человека в условиях севера.....	24
Гаркуша І. В., Старченко А. Ю. Рухова активність як обов'язкова умова для збереження здоров'я учнів старших класів.....	26
Голубев А. А., Савенко М. А. Оценка оздоровительного воздействия двигательной активности студентов с помощью компьютерной системы «Фактор».....	28
Досин Ю. М., Ягур В. Е., Игонина Е. Н Половой диморфизм (анализ гормонального ответа организма в условиях адаптации).....	32
Кинтюхин А. С. Оценка и коррекция поструральной устойчивости женщин на стабиллоплатформе.....	35
Кожедуб М. С., Севдалев С. В. Особенности психофизиологического состояния девушек-спринтеров в различных фазах ОМЦ.....	37
Латіна Г. О., Поповиченко О. М. Оцінка ефективності фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми молодшого шкільного віку з урахуванням адаптаційно-резервних можливостей.....	40
Латіна Г. О., Шаповал О. І. Оцінка стану системи превентивного фізичного виховання при ожирінні у загальноосвітніх навчальних закладах.....	43
Мельников С. В., Нарский А. Г. Динамика показателей порога анаэробного обмена квалифицированных пловцов различной специализации.....	46
Оксьом П. М., Азаренков В. М., Бережна Л. І., Кобозєв М. М. Психолого-педагогічні та анатомо-фізіологічні аспекти в роботі з жіночою студентською командою з міні-футболу.....	50
Сисоєнко Н. В. Особливості формування режиму дня та способу життя учнів молодшого та середнього шкільного віку сучасних загальноосвітніх закладів.....	55
Скиба О. О., Луценко І. В. Прогностична значимість морфофункціональних та психофізіологічних показників як критеріїв спортивного відбору в ациклічних видах спорту.....	58
Солодилов Р. О. Функциональное состояние и физическая работоспособность людей с остеоартрозом коленного сустава.....	64
Старченко А. Ю., Мальованик С. О. Попередження шкільного травматизму як важливе завдання у збереженні здоров'я учнів.....	68
Шавель Х. Є., Сенюта О. В. Функціональні можливості організму 16-20-річних фехтувальників-рапіристів у підготовчому та змагальному періодах підготовки.....	70
РОЗДІЛ 4. ФІЛОСОФСЬКІ, ІСТОРИЧНІ, ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ, СПОРТУ І ТУРИЗМУ	
Бадченко Ю. В., Іваній І. В. Сутність здоров'язбережувальної компетентності фахівця фізичного виховання та спорту.....	74

Баус С. С. Оценка эффективности государственных молодежных программ в области физической культуры в формировании здорового образа жизни молодежи.....	77
Боляк А. А., Боляк Н. Л. Критерії професійної підготовки майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту.....	81
Виртуозов В. С., Назаров В. Н. Студенческий самодеятельный туризм как средство патриотического воспитания студентов.....	85
Галицький М. С., Гончаренко В. І. Спортивна підготовка майбутніх фахівців промислового альпінізму у ВНЗ.....	88
Голян М. В. Сучасні тенденції розвитку черлідінгу в Україні.....	91
Гречаник О. В., Гончаренко В. І. Особливості визначення категорій складності спортивних гірсько-пішохідних походів.....	94
Дивинская Е. В., Венедиктова Ю. В. Эволюция программы современных Олимпийских игр.....	97
Жуков В. Л., Бермудес Д. В., Балашов Д. І. Управління персоналом в розвинутих країнах світу.....	101
Іваній І. В., Красілов А. Д. Культурний аспект підготовки майбутнього фахівця фізичного виховання та спорту.....	104
Іваній І. В., Ткаченко М. П. Комуникативна компетентність фахівця фізичного виховання та спорту.....	108
Іваній І. В., Чернігов М. О. Соціокультурна компетентність фахівця фізичного виховання.....	111
Каратник І. В., Горлова Л. М., Мудра В. В. Історія бадмінтону на Олімпійських іграх.....	116
Кіріченко Л. О. Спорт для всіх на Сумщині.....	120
Кобзаренко О. А., Гвоздецька С. В. Становлення і розвиток Неолімпійських видів спорту на Сумщині.....	124
Кобсяк В. А. Спорт и искусство: рефлексии их сближений.....	126
Красілов А. Д., Іваній І. В., Козерук Ю. В. Формування професійно-педагогічної культури студентів фізкультурно-спортивних спеціальностей у культурно-освітньому просторі університету.....	131
Лазоренко С. А., Чхайло М. Б., Коломієць А. Я. Олімпійський рух на Сумщині (1956–2016).....	134
Меркулов Є. Ю., Лянной М. О., Жуков В. Л. Характеристика професійної діяльності вчителів фізичної культури.....	138
Савенко М. А., Сокарева Г. В. Туризм как вид физкультурно-оздоровительной деятельности студентов.....	143
Самбук А. Ю. Роль коммунікативного аспекта в формуванні фізической культуры личности.....	146
Титовская О. А. Развитие молодёжных инициатив в спорте: компьютерная реальность.....	148
РОЗДІЛ 5. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПОРТСМЕНІВ	
Біганов Б. В., Гвоздецька С. В., Красілов А. Д. Особливості методики проведення занять з волейболу з юнаками 18–20 років.....	152
Бойко Ю. Ю., Міщенко О. В. Особливості проведення занять з баскетболу на етапі спеціалізованої базової підготовки.....	156
Бокова Я. О., Лоза Т. О. Особливості розвитку фізичних якостей в процесі занять з тхеквондо.....	161
Бурла А. О., Лянной М. О. Швидкісно-силова підготовка юних спортсменів у сучасному біатлоні.....	165

минусы системы. На основании этих данных разработаны ряд мер по совершенствованию системы ГТО и популяризации среди молодежи.

Список используемой литературы

1. Енченко И. В. Эволюция комплекса «готов к труду и обороне». [Текст] // Наука и спорт: современные тенденции. – 2014. – №4. – С. 45 – 51.
2. Ефремова Ю. С. Всероссийский физкультурно-спортивный комплекс «готов к труду и обороне» (ГТО) в системе социокультурного и психолого-педагогического сопровождения родительства [Текст] // Педагогическое образование в России. – 2015. – № 1. – С. 79–82.
3. Качановский А. Ю. Отечественный опыт вовлечения молодежи в массовые занятия физкультурой и спортом [Текст] // Среднее профессиональное образование. – 2012. – №4. – С. 60–61.
4. Козин С. В., Лабунская В. И. Волонтерская деятельность в восприятии молодежи г. Волгодонска. [Электронный ресурс]. // Электронный периодический рецензируемый научный журнал «SCI-ARTICLE.RU» – 2015. – № 22 (Июнь). – С. 115–120. – URL: http://sci-article.ru/number/06_2015.pdf (дата обращения: 30.07.2015).
5. Козин, В. И. Государственность на завершающем этапе развития (вторая пол. 80–х– 1993 гг.) [Текст]: Автореф. дисс. ... д-ра. юрид. наук: 12.00.01 / В. И. Козин [Место защиты: Московская государственная юридическая академия]. – Москва., 2005. – 44 с.
6. Матвеев К. С. Основы системы ГТО: учебное пособие / Матвеев К. С. – М. : Сск, 1999. – 328 с.

Боляк А. А., Боляк Н. Л.

КРИТЕРІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ТА СПОРТУ

Київський Університет імені Бориса Грінченка

Критерії і процедури оцінки професійної підготовленості майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту вимагають вдосконалення. Розробка практичних уніфікованих критеріїв, які б дозволяли студенту виявити увесь спектр своїх компетенцій, вмінь і знань безпосередньо у процесі контрольної практичної діяльності, дозволить підвищити обґрунтованість оцінки якості їх підготовки. Оцінку усього комплексу компетентностей, знань і умінь студентів доцільно проводити під час взаємодії з кожною людиною, яка задіяна у практичному процесі фізичного виховання, що вимагає особливого підходу до підготовки експертів. Важливим аспектом вдосконалення моніторингу компетентностей, знань і умінь студентів, є спеціальна підготовка експертів, здатних оцінити ступінь сформованості широкого спектру компетенцій студентів під час квазіпрофесійної діяльності.

Постановка проблеми. В умовах входження українських навчальних закладів до міжнародного освітнього простору необхідно адаптувати чинну систему підготовки фізкультурних фахівців, ураховуючи її переваги та традиції, до європейської системи організації навчального процесу для вдосконалення підготовки фахівців фізичного виховання.

Якість освіти, тобто якість викладання і навчання у вищих навчальних закладах, відображає міру, в якій навчальна діяльність та навчальні засоби допомагають студентам досягнути відповідних цілей навчання, які визначені навчальною програмою.

Рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти [Закон України «Про вищу освіту»³, ст.1. п.1.23].

Основою розробки стандартів вищої освіти нового покоління є компетентнісний підхід, а результати формування системи компетенцій є одним із ключових моментів оцінки якості знань.

Саме поняття «компетенції» включає:

- знання і розуміння (теоретичне знання академічної галузі, здатність знати й розуміти);
- знання як діяти (практичне й оперативне застосування знань до конкретних ситуацій);
- знання як бути (цінності як невід'ємна частина способу сприйняття й життя з іншими в соціальному контексті).

Набуті студентом професійні потенції є кінцевим результатом професійної підготовки. Це стан майбутнього фахівця, що обумовлює виконання професійних функцій на рівні формальних і неформальних вимог до професійної діяльності [5, с. 289]. Особливі вимоги до високого якісного рівня результативності процесу підготовки фахівців пред'являють педагогічні спеціальності і зокрема сфера фізичного виховання та спорту. Саме шляхи вдосконалення процесу оцінки якості професійної підготовленості майбутніх фахівців складають актуальність нашого дослідження.

Протягом усього періоду існування незалежної України в освітньому секторі країни накопичувалися численні проблеми системного характеру¹, серед яких брак ефективної системи моніторингу і контролю якості освіти; недосконалість системи національного моніторингу та оцінювання якості освіти.

Для здійснення стабільного розвитку і нового якісного прориву в національній системі освіти необхідно забезпечити розроблення стандартів вищої освіти, зорієнтованих на компетентнісний підхід в освіті, узгоджених з новою структурою освітнього (освітньо-наукового) рівнів вищої освіти та з Національною рамкою кваліфікацій. Професійна освіта також потребує змін, зокрема визначення критеріїв оцінювання якості підготовки фахівців у галузі фізичного виховання і спорту. Це й визначено предметом нашого дослідження. Вищезазначене постулює мету статті.

Мета дослідження полягає у визначенні нових підходів до критеріїв оцінювання якості професійної підготовленості майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту

Результати дослідження та їх обговорення. Наукові дослідження (В. М. Мазін (2008) [4], С. А. Хазова (2008) [8] та ін. з цієї проблеми вказує на неоднозначність у поглядах вчених на процес оцінювання, які переважно сформовані на основі довільного евристичного пошуку, а не на результати емпіричних досліджень. Питаннями застосування критеріїв і професійної підготовленості фахівців фізичного виховання та спорту досліджували Н. Ю. Волянчук (2006), Л. Б. Волошко (2006), Н. Ш. Фазлеев (2005) та ін. Л. В. Безкоровайна [1], М. С. Буренко [2] досліджувати аспекти комплексної оцінки професійних якостей майбутніх тренерів-викладачів, оцінку якостей, необхідних для майбутньої професійної діяльності фахівців з фізичного виховання та спорту.

Вдосконалення процесу оцінювання майбутніх фахівців вимагає систематизації ознак та використання критеріїв професійної підготовленості [5].

Традиційна підготовка студентів з фізичного виховання переважно формує в них системоцентричні підходи до майбутньої роботи. Це впливає й на критерії оцінювання професійної підготовки викладачами, які переважно орієнтовані на раціональну оцінку загальних зовнішніх маркерів педагогічних дій майбутнього фахівця. Фахівці зазначають, що зберігається невідповідність між традиційними критеріями та процедурою оцінювання професійної підготовленості майбутніх

¹ Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років (проект, 2015)

фахівців та її компетентнісною структурою, вимог до практичних умінь, особистісних характеристик тощо [2, с. 217–224].

Актуалізація гуманістичних тенденцій в сучасну епоху розвитку освіти вимагає відходу від раціоналізованих прагматичних імперативів до людиноцентризму. Такі трансформації спонукають освітян сконцентруватися на особистісних потребах людини, її ціннісних вимірах щодо пізнання світу, самопізнання, наданні можливості кожному досягти бажаного на основі розвитку власних якостей, за рахунок власних зусиль. За такого переходу, в основі процесу оцінювання професійної підготовленості студентів мають лежати критерії, що висвітлюють процес комплексного використання фахівцем компетенцій для особистісного вдосконалення людини у процесі фізичного виховання.

У визначенні Центру CEDEFOP у понятті «забезпечення якості» йдеться про «види діяльності, що включають планування, впровадження, оцінювання, звітування та покращення якості, які здійснюються, щоб гарантувати, що уся освіта та навчання (зміст програм, навчальні плани, результати оцінювання та підтвердження результатів навчання, тощо) відповідають вимогам якості, яких очікують зацікавлені сторони». Цикл якості містить чотири окремі етапи процесу забезпечення якості: планування (постановка чітких і реальних цілей), впровадження (визначення необхідної структури для досягнення цілей), оцінювання (розробка механізмів збору та оцінки інформації на предмет досягнення цілей) та перегляд (оцінка результатів та внесення необхідних поправок чи змін) [9].

У різних системах може існувати різне сприйняття якості. На нашу думку у системі професійної освіти і навчання якість має виражатися у розумінні *стандартів* (професійні стандарти, кваліфікаційні стандарти, освітні стандарти, стандарти професійної освіти і навчання), тобто набору знань, умінь та навичок, якими повинна володіти особа, щоб виконувати конкретну професію чи функцію.

В свою чергу контроль якості підготовки майбутніх фахівців доцільно вибудовувати саме через призму відповідності стандартам вищої освіти з використанням уніфікованих критеріїв, спираючись на досвід ЄС. Сучасність вимагає від викладачів вищої школи переосмислення кваліметричних процедур і переходу від оцінки успішності з окремих дисциплін до цілісної комплексної оцінки відповідності майбутнього фахівця освітнім стандартам і умовам майбутньої практичної діяльності.

Підґрунтям для вдосконалення методики оцінювання підготовленості майбутніх фахівців до професійної діяльності має стати аналіз вже існуючих засобів встановлення ефективності професійної підготовки спортивних педагогів.

Відповідно до класифікації типів даних про особистість професіонала, розробленої Р.Кеттелом, виділяють наступні види оцінок:

– оцінювання спеціально підготовленими експертами дій студентів при виконанні різноманітних завдань у квазіпрофесійній діяльності, прикладами якої є аналіз професійних ситуацій, складання планів, проведення заняття та ін. (L – дані (life record data));

– оцінювання знань з використанням тестів, а також професійних теоретичних завдань (T – дані (objective test data));

– самооцінювання особистісно-професійних якостей за допомогою відповідного психодіагностичного інструментарію (Q – дані (questionnaire data)) [5, с.302].

Методика оцінювання професійної підготовленості майбутніх фахівців має носити інтегративний характер, спираючись на комплексне використання процедур, спрямованих на отримання L-, Q-, і T- даних з метою створення якомога більш повного уявлення про різні аспекти професійної підготовленості студента [5, с.302].

Аналіз завдань контрольно-кваліфікаційних робіт, а також контрольно-кваліфікаційних завдань для випускників вищих начальних закладів фізичного

виховання та спорту показав, що використані критерії, мають слабкий зв'язок із задекларованими цілями вищої освіти – уміннями та навичками фахівця сфери [2, с. 217–224]. Такий стан речей негативно впливає на якість освіти.

Аналіз досвіду роботи вищих навчальних закладів з фізичного виховання та спорту вказує на недосконалість та відсутність комплексності процедур оцінки професійної підготовленості студентів.

Аналіз програм державної атестації студентів різних вищих навчальних закладів не містять компонентів спрямованих на безпосереднє врахування L – даних про рівень практичної підготовленості майбутніх фахівців. Згідно структурно-логічної схеми процесу навчання кваліметричний компонент практичної підготовленості студентів відображений у програмах практик і має забезпечувати її якісну оцінку. В той же час, рівень саме практичної підготовленості випускників вищих навчальних закладів, на думку працедавців, експертів та і самих студентів, залишається недостатнім, що не береться до уваги під час державної атестації.

На наш погляд, застосування L – даних при атестації, отриманих на основі експертних оцінок, дають змогу оцінити професійну підготовленість майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту у широкому контексті: інтеграцію знань, умінь, особистісних якостей, мотивації.

Інтегративна оцінка практичної підготовленості майбутнього фахівця, з врахуванням L-компоненту, вимагає пошуку уніфікованих критеріїв, які б враховували весь спектр виробничих функцій і типових завдань діяльності та уміння, якими повинні володіти випускники вищого навчального закладу.

Вдосконаленням якості освіти і професійної підготовленості майбутніх фахівців може стати уточнення та розробка уніфікованих критеріїв їх орієнтація на моніторинг усього комплексу компетентностей, знань і умінь студентів під час взаємодії з кожною людиною, яка задіяна у процесі фізичного виховання.

Перелік критеріїв якості може бути нескінченним, та загалом, чим він довший та детальніший, тим складніше з ним працювати і важче пристосувати до потреб ефективного моніторингу практичної підготовленості майбутніх фахівців.

Даний підхід вимагає спеціальної підготовки експертів, здатних оцінити ступінь сформованості широкого спектру компетенцій студентів під час квазіпрофесійної діяльності.

В той же час, використання експертної оцінки в сучасних умовах вищих навчальних закладах спортивного профілю, має цілий ряд недоліків, які потребують додаткового вивчення і обґрунтування, а саме [1, с. 3–6]: ресурсоемність; забезпечення однорідного складу експертів; суб'єктивність у фіксації результатів оцінювання.

Підвищення готовності експертів та зниження рівня суб'єктивності їх оцінок можливо досягти через вдосконалення процедури оцінювання і формування інтегральних критеріїв.

Розробка і застосування критеріїв, орієнтованих на моніторинг усього комплексу компетентностей, знань і умінь студентів, під час поточних і підсумкових атестацій, вимагає спеціальної підготовки експертів. Підготовка експертів має передбачати оволодіння знаннями усього комплексу компетентностей, знань із спеціальних, медико-біологічних, педагогічних та ін. дисциплін, що вивчаються студентами за весь період навчання, а також структур міждисциплінарних зв'язків і особливо використання усього комплексу знань разом з практичними вміннями в професійній діяльності майбутніх фахівців фізичного виховання та спорту.

Висновки. 1. Вдосконалення критеріїв оцінки професійної підготовленості майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту має здійснюватися на основі запровадження уніфікованих підходів, орієнтованих на моніторинг в процесі практичного виконання контрольних завдань усього комплексу компетентностей,

знань і умінь студентів під час взаємодії з кожною людиною, яка задіяна у практичному процесі фізичного виховання.

2. Процес вдосконалення критеріїв на основі запровадження підходів, орієнтованих на моніторинг в процесі практичного виконання контрольних завдань усього комплексу компетентностей, знань і умінь студентів, вимагає спеціальної підготовки експертів, здатних оцінити ступінь сформованості широкого спектру компетенцій студентів під час квазіпрофесійної діяльності.

Список використаної літератури

1. Безкоровайна Л. В. Оцінка якостей, необхідних для майбутньої професійної управлінської діяльності фахівців фізичного виховання та спорту / Л. В. Безкоровайна // Педагогіка, психологія та мед.-біол. пробл. фіз. виховання і спорту: наук. журнал. – Х., 2007. – С. 3–6.

2. Буренко М. С. Комплексна оцінка професійних якостей майбутніх тренерів – викладачів як необхідна умова формування фахових компетенцій / М. С. Буренко // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – №8 (18). – С. 217–224.

3. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

4. Мазін В. М. Формування культури професійної самореалізації майбутніх учителів фізичного виховання: дис...канд.пед.наук: 13.00.04 / Мазін Василь Миколайович. – Запоріжжя, 2008. – 222 с.

5. Сватъев А. В. Підготовка майбутнього тренера – викладача до професійної діяльності (теоретико-методичний аспект): монографія / А. В. Сватъев: Запорізький національний університет. – Запоріжжя: ТОВ «ЛІПС» ЛТД, 2012. – 520с. – Бібліогр.: с.376–455.

6. Система забезпечення якості вищої освіти у Болонському процесі та механізми її імплементації в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/juni08/16.htm>

7. Хазова С. А. Профессиональная компетентность специалистов по физической культуре и спорту как показатель их конкурентоспособности / С. А.Хазова // Физическая культура: воспитание, образование, тренировка. – 2008. – №1. – С. 50–53.

Виртуозов В. С., Назаров В. Н.

СТУДЕНЧЕСКИЙ САМОДЕЯТЕЛЬНЫЙ ТУРИЗМ КАК СРЕДСТВО ПАТРИОТИЧЕСКОГО ВОСПИТАНИЯ СТУДЕНТОВ

Владимирский государственный университет им. А. Г. и Н. Г. Столетовых,
г. Владимир, Россия

Статья адресована студентам и преподавателям педагогических специальностей. В ней рассматривается проблема студенческого туризма как целостного оздоровительно-воспитательного процесса, развивающего мировоззрение, духовно-нравственные, интеллектуальные способности студентов. Обобщенный опыт многолетней работы секции туризма Владимирского пединститута показал, что студенческий туризм не только повышает оздоровительно-познавательный уровень студентов, но и является эффективным средством патриотического воспитания молодежи.

Постановка проблемы. В действующей государственной программе «Патриотическое воспитание граждан Российской Федерации на 2006–2010г.г.» к основным направлениям реализации программы отнесены:

- 1) совершенствование процесса патриотического воспитания
- 2) развитие научно-методических, теоретических, практических основ патриотического воспитания
- 3) координация деятельности общественных и образовательных объединений и учреждений в интересах патриотического воспитания молодежи. При этом особое внимание обращено на работу в образовательных учреждениях, особенно в вузах,

Наукове видання

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ
РІЗНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ**

Матеріали XVI Міжнародної науково-практичної конференції
молодих учених (Суми, 21–22 квітня 2016 р.)

Том II

Відповідальний за випуск А. А. Сбруєва

Оригінал-макет Т. В. Бугаєнко
Дизайн обкладинки В.Б. Гайдабрус

Підписано до друку 30.03.2016.
Формат 60x84 $\frac{1}{8}$. Папір офсетний.
Друк ризограф. Ум. друк. арк. 36, 1. Обл.-вид. арк. 31,2.
Тираж 120 прим. Замовлення № Д16-04/33

СумДПУ ім. А.С. Макаренка
40002, м. Суми, вул. Роменська, 87
Свідоцтво ДК № 231 від 02.11.2000 р.

Віддруковано на обладнанні ВТД «Університетська книга»
вул. Комсомольська, 27, м. Суми, 40009, Україна
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 489 від 18.06.2001